

**BIBLIOTECA POPORALA
A „ASOCIATIUNII”**

Anul XXII.

Nr. 197.

Să luăm aminte!

Sfaturi pentru ziua de astăzi

de

Petre R. Petrescu - Sibiu.

Editura Asociațiunii „Astra” Sibiu, Str. Șaguna 6.

**„Asociațiunea pentru literatura română
și cultura poporului român“, „ASTRA“.**

Intemeiată în 1861.

**PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.**

**Președinte activ:
Vasile Goldiș.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.**

**Vice-președinte:
Nicolae Togan.**

**Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de
fruntași din toate păturile societății românești.**

**E datoria fiecărui bun
român să sprijinească „Aso-
cilațiunea“, cefind publicațiile
ei și inseriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 22-lea.

1932.

Nr. 197.

Să luăm aminte!

Sfaturi pentru ziua de astăzi

De

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petre R. Petrescu

Inspector școlar - Sibiu.

— Publicație periodică. —

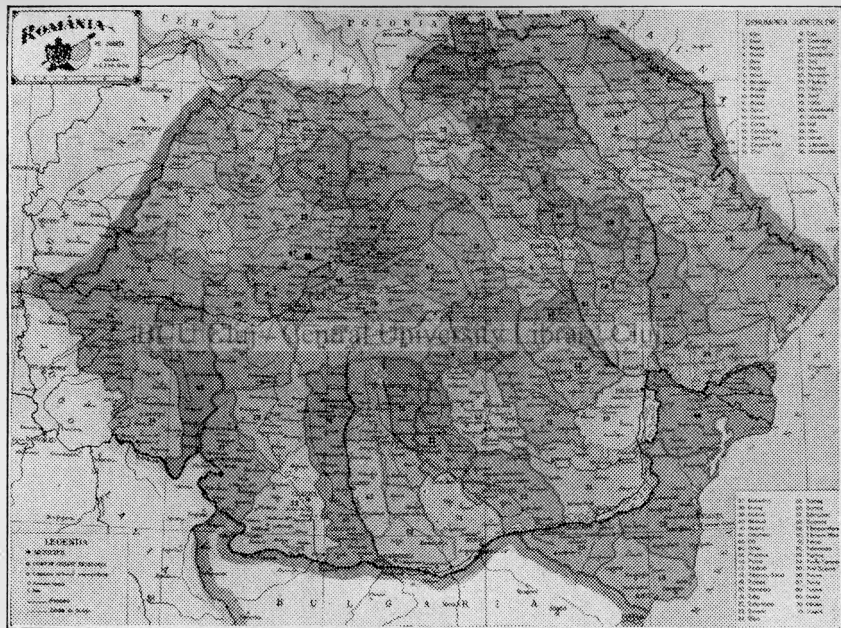
Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 5 Lei.

205235

Desemnul copertei de Domnișoara
BCU Cluj *REA SILVIA RADU* Cluj

Pământul neamului românesc. Patria noastră

Dreptul națiunilor.

Veacul, în care trăim noi, cei de azi, se poate numi, cu drept cuvânt, în istoria omenirii, *veacul* sau *secolul națiunilor*. Aceasta, pentru că chiar din primul sfert al lui și aproape pe tot întinsul pământului cu populație civilizată, năzuințele, nutrite de toate popoarele, pentru o viață proprie, de libertate, au ajuns la adevărata lor împlinire. Pentru un asemenea drept, toate neamurile au dus în trecut lupte vajnice. Unele au putut ajunge mai din timp să și-l câștige. Altele, însă, au rămas să se mai sbată încă, până când, în sfârșit, la 1918, și-au văzut și ele visul cu ochii. Au ajuns adică și aceste neamuri la deplina izbândire a idealului lor. *Fiecare popor vedea că numai într'o viață liberă și în dreptul de a se cârmui prin el însuși, fără amestec de stăpânire străină, stă adevărata sa tărie. Răs-*

boiul, care a fost între 1914—1918, numit și „războiul popoarelor“, ne-a arătat cu prisosință acest lucru.

El, războiul cel mare de acum câțiva ani, se poate socoti ca cel mai grozav foc în care s'au călit tărțile neamurilor. Prin el s'a statornicit temeinic *adevărul* că *numai respectarea dreptului, ca fiecare popor să-și orânduiască viața-i de stat, așa cum voiește el, poate da liniștea de viitor dintre neamuri; poate da puțința unui real progres.* Acest adevăr este piatra de unghiu a trainicilor orânduiri de stat. În acest războiu s'au sfărâmat din temelii multe state mari, chiar împărății, a căror alcătuire politică se sprijinea până la el pe călcarea unui asemenea drept natural, drept care a fost râvnit veacuri de-a rândul, de către popoarele subjugate. S'au sfărâmat acele împărății din cauza îndărătniciei cu care ele nu voiau să vadă și să înțeleagă că și acestor popoare subjugate le este dragă și sfântă libertatea; că și ele au drept să-și chivernisească singure casa, după rosturi proprii, după datini moștenite, după firea pe care le-a lăsat-o Creatorul. Astfel, Austro-Ungaria, imperiul cel atât

de mare și de temut până ieri, a trebuit, în 1918, să dea dintr'o trăsătură de condeiu și fără multă vorbă, libertate acelor neamuri cari azi formează statele independente ale Ceho-Slovaciei, Poloniei, sau statele întregite cum sunt ale Jugo-Slaviei și României. I-a rămas, totuș, nației germano-austriace puțința ca, după această sguduitoare dar dreaptă împărțire a pământului între națiuni, să-și facă și ea singură casa ei, *în mica Austrie de azi*. Poate să și-o chivernisească așa cum va vrea. Nimeni nu-i va tăgădui dreptul de a exista, de a și face în casa ei, în țara ei, rosturile pe cari le găsește mai bune pentru ea.

Deasemenea, *națiunea maghiară* a ajuns să mai fie și singură, cum a fost acum 1000 de ani, când a năvălit din părțile Asiei. S'a văzut nevoită și ea, stăpânitoarea de până ieri a atâtor neamuri, să se mulțumească cu granițele între cari a așezat-o, la venirea ungarilor, primul conducător al acestora, Arpad. Acolo, în câmpia Tisei și a Dunării, în Panonia veche, li a fost locul și acolo au tot dreptul să rămână și pe mai departe, pentrucă nici unul din popoarele înconjurătoare nu dorește să facă Ungariei aceea ce ea a făcut mai bine de o mie de ani.

În acelaș timp, *Germania*, acea țară atât de mândră de ea însăși, de credea că e făcută să domnească peste toate semințiile pământului, după cântecul ei: „Deutschland über Alles*”), a trebuit să dea îndărăt Franței, ținutul de dincolo de Rin, Alsacia-Lorena, iar la răsărit să-și tragă înapoi mâna cu care ținea fără nici un drept, un pământ și o nație deosebită de a ei: *Polonia*.

E adevărat că va mai trebui timp, până ce stăpânitorii de ieri se vor obișnui cu gândul că și alții au avut drept la libertate. Nu le este atât de ușor, să uite tratul bun, dus, veacuri de-arândul, pe spinarea altora. Putea va Ungaria, de pildă, să uite, în ciuda faptelor petrecute, că și românilor, cehoslovacilor și jugo-slavilor le este dat să trăiască de sine stătători? Vor putea Germania și Rusia, să lerte Poloniei dorința firească de a-și retrăi acea viață de libertate, pe care i-au sugrumat-o ele, împreună cu Austro-Ungaria, acum vre-o 200 de ani? Decina dela răsărit, Rusia, o duce într'o continuă fierbere, tocmai din pricina nepotrivirii dintre

*) „Germania peste toate“.

făgăduelile cu cari a început la 1917, revoluția de liberare a semințiilor subjugate și între vechea-i deprindere hrăpăreață, de a ținea și mai departe, sub jug, aceste seminții, aceste popoare.

Pacea încheiată în 1919, la Paris, Versailles, Trianon, pare să fi pus capăt tuturor cauzelor de rășboire pe calea armelor. Pare să fi curmat în Europa, pentru multă vreme, dacă nu chiar pentru totdeauna, cum ar fi de dorit, orice încercare din partea cuiva, de a mai stârni o vărsare de sânge atât de îngrozitoare, cum a fost aceea dintre 1914—1919. *Dreptul de viață al fiecărui popor și dreptul de nesupărată cârmuire a acestei vieți*: iată cele două lucruri sănătoase aduse de pace. *Liga Națiunilor*, apoi, acel așezământ atât de înalt, de care se tot vorbește, nu a luat ființă prin tratatele de pace, decât ca să asigure, prin orice mijloc, respectarea acestor bunuri ale vieții celei noi dintre popoare. Chemarea ei, prin urmare, este să înlăture, pe calea unei bune înțelegeri, orice pornire spre rășboiu. Insemnată este această instituțiune și nobilă fi este menirea pentru care a fost creiată! Numai de ar ajunge toți

oamenii, să-i înțeleagă scopul și să se știe supune bunelor ei chibzuiiri, pentru binele omenirii! Numai dacă Puterile mari, călăuzite de gândul acestui bine obștesc, ar ști să se desbrace ele însele, de interesele prea egoiste ale lor! Numai de-ar vrea să pună și pentru ele, mai presus de toate, dorința de pace, decât valoarea unei piețe comerciale sau a unui petecuş de pământ, ce le ar ispiti din nou pofta de cucerire, pe spinarea altor state, mai mici sau mai slabe! Oricum ar fi însă, trebuie recunoscut că flința Ligii Națiunilor este o puternică dovadă că lumea a făcut un pas mare în dorința de apropiere a neamurilor între ele și în năzuința cu care acestea caută să-și cunoască mai bine interesele ce le leagă pe unele de altele.

Lupta culturală și economică dintre popoare.

Nici un tratat de pace însă și nici Liga Națiunilor nu vor putea pune capăt acelor lupte neconținute, ce dăinuiesc din vremurile cele mai adânci și vor dăinui cât lumea,

între popoare: *lupta culturală și lupta economică*. În aceste feluri de luptă, popoarele își pun în joc toate puterile minții lor, ca să se întrecă unele pe altele, prin născociri cât mai folositoare, printr'o muncă stăruitoare, cât mai rodnică, pentru ca astfel să poată da indivizilor (inșilor) ce le compun cât mai multe izvoare de câștig, un traiu cât mai lesnicios. Această întrecere însă, nu trebuie să ne-o închipuim numai decât ca un prilej de înverșunată dușmănire între națiuni, care să le ducă la măceluri pe câmp de războiu. Ar putea fi chiar privită ca un prilej de apropiere între ele. Pe de-o parte, pentrucă numai printr'o pașnică viață internațională, toți oamenii pot să aibă neclintită încredere în munca lor individuală (de inși) ca și în cea de colectivitate, adică de mulțime. Iar de alta, pentrucă se dă puțința unui schimb mai viu de produse și de idei între popoare, sporindu-li-se, astfel, necontentit puterile întru cucerirea naturii! Și natura este atât de mare și de bogată, încât le-ar putea hrăni pe toate, dacă se vor înțelege între ele.

Unele neamuri, însă, sunt și în acest fel de luptă, necruțătoare, față de altele, căutând

să întrebuițeze cele mai josnice mijloace. Sufletul lor nu se poate descărca de păcatul egoismului hrăpăreț, al cruzimii fără de margini și al unei trufii ce umilește și poate scoate din răbdări pe oricine. Firesc lucru, atunci, ca o asemenea purtare a lor să îngreuneze foarte mult activitatea de împăciuire a Ligii Națiunilor; să le silească pe celelalte neamuri, pe cele lovite în demnitatea lor, să-și ia măsuri de apărare și chiar să se înarmeze pentru ca, la un moment dat, să știe înfrunța, repede și cu bărbăție, orice pornire spre tulburare și orice neașteptată călcare de granițe. Poate și deaceia, azi, cu greu se pot hotărî națiunile, să dezarmeze sau să-și micșoreze armamentele, deși se vorbește atât de mult despre acest lucru, la Geneva. Ceeace se știe sigur e că, deocamdată, *statele, în deosebi cele mari, fac pregătiri întinse pentru apărarea națională sau pentru cine știe ce scopuri.* Își ridică mereu uzine pentru arme, înzestrându-le cu tot ce știința fizică, matematică, chimică a inventat sau descoperit. Își construiesc tunuri, își sporesc numărul vapoarelor de războiu, își întăresc flotila avioanelor de luptă. Se poate

ca toate aceste pregătiri uriașe, făcute în cel mai mare secret de către fiecare stat, să fie numai în scopul asigurării păcii, pentru garantarea unei cât mai bune funcționări a „Ligii Națiunilor“, după vorba: „De vrei să ai pace, pregătește-te de războiu“ (Si vis pacem, para bellum)*). Dar primejdiile izbucnirii unor noi vărsări de sânge nu-s cu totul înlăturate, cu toate bunele intențiuni pe cari le-au vădit conferințele numeroase dela Geneva sau Haga. Mai acum 2—3 ani, Rusia a purtat războiu contra Chinei, iar în Palestina, arabii, omorînd pe evrei, nu au voit să știe nici de Ligă, nici de sfaturile Angliei protectoare. Intre Japonia și China, țări din Asia, s'au dat lupte crunte în ultimul timp, pricinuind pierderi mari de oameni, de

*) Președintele Statelor Unite ale Americii, dl Hoover, cetîndu-și, în 1930, mesagiul într'un congres american, a spus: „Cu începerea anului acesta, cheltuelile noastre militare au sporit atât de mult, încât, pentru durata anului fiscal în curs, ele se vor ridica la mai mult de 750 milioane de dolari, fără să socotim cheltuelile necesitate de serviciile civile ale războiului. Noi vom angaja în anii viitori apropiați, cheltueli de peste 1200 milioane dolari“. Citat din ziarul „Universul“, 1930 Decembrie.

armament, de bani și vârlnd spaima în toate celelalte neamuri, că tarăși se va deslăntui un rășboiu mare ca cel trecut, dacă nu chiar mai mare. A trebuit ca Liga să intervină cu sfatul ei de împăcare, sprijinit de forțele armate ale nașiunilor, pentru ca primejdia să fie înlăturată, deocamdată.

Ungaria și noi.

Neamul nostru a avut parte, în vecinătatea sa, numai de popoare neastămpărate, gâlcevitoare și dușmănoase. Acestea sunt: bulgarii, ungurii și rușii. Dar să-i lăsăm la o parte din discuție deocamdată, pe cei dintâi, pe bulgari, cu toatecă e bine să se știe câtă vrăjmașie ne poartă. Dom vorbi despre ei altădată. S'o lăsăm chiar pe Rusia, ce ne stă în spate ca o stâncă, gata de prăvălire spre noi. Va trebui să se scrie și despre ea, ca să-i cunoască bine poporul român sufletul ei, vrăjmaș nouă. Să ne întoarcem privirile de data aceasta numai spre vecina Ungarie, pentru a vedea în ce chip

înțelege ea să ducă lupta cu noi, pe teren cultural și economic. Această vecină a fost ciuntită, pe urma tratatului de pace și de către sârbi, cari i au luat, *pe bună dreptate*, Slavonia și Dalmația ; și de către ceho-slovaci, cari s'au smuls cu totul din trupul fostului imperiu austro-ungar și de către italieni, când aceștia i-au luat pământul Trentinului, împreună cu Marea Adriatică. În schimb, însă, numai cu noi, românii, are ce are. Pe noi, în special, nu ne poate suferi. Ungaria caută pe orice cale, prin orice mijloace, să ne facă o atmosferă cât mai neprietnică față de alte neamuri, să ne ponegrească la orice prilej. Ea caută să ne înfățișeze în tot locul, ca pe un popor ce nu-și merită soarta de a fi liber și de a forma un stat unitar, spunând, că noi niciodată n'am putut da ceva bun lumii acesteia, omenirii, pe nici o cale. Trâmbează chiar, că nici nu vom putea da ceva ales, deoarece ne lipsește inteligența, ne lipsește cultura și că civilizația ar fi un lucru străin de noi. Ce scop au, oare, toate nesfârșitele reclamațiuni ale Ungariei, către Liga Națiunilor, dela războiu încoace, reclamațiuni cari dau foarte mult de lucru

acesteia? Nimic altceva decât să ne arate că suntem nevrednici de libertatea câștigată pentru întregul neam, că suntem lipsiți de cultură, că nu știm conduce țara, că sugrumăm libertățile minorităților din cuprinsul țării. Ce scop a avut falosul *proces al optanților*, deschis de către Ungaria, decât să ne umilească în ochii străinătății, să ne facă să ne călcăm binecuvântata lege agrară, de dragul câtorva minoritari fugiți din țară? Ar fi dorit Ungaria, să le plătim acestora sume de miliarde, pentru niște pământuri ce au ajuns, pe drept, prin împroprietărire, în mâinile cetățenilor țării noastre, fără deosebire de naționalitate. Pământul expropriat dela aceștia, ca și dela orice fel de proprietar mare român, a fost împărțit în chip frățesc între locuitori, de către Statul român, fără să se caute dacă aceștia sunt români, unguri, sași sau altceva. Ce rost au avut încercările din Ungaria, de falsificare de bani, de bancnote românești, decât ca să ne strice creditul pe piețele Europei, din punct de vedere financiar și să ne scadă valuta? Ce alt rost, dacă nu umilirea noastră morală și micșorarea teritorului țării, are acea propa-

gandă, dusă fără încetare, de Ungaria, prin mijlocirea unor oameni din alte țări, cari, ca și Rothermeere și Borah, din America, atrași cu mari sacrificii de către Ungaria, cer desființarea actualelor granițe și mutarea lor mai înspre noi? Populația acestei țări, a Ungariei, trăiește într'o veșnică agitație pentru revizuirea tratatului dela Trianon, pentru refacerea „vechii Ungarii“. Conducătorii, făcându-se că nu înțeleg răspunderea mare a lor față de angajamentele luate la încheierea păcii, îndeamnă poporul să ceară, la orice pas, revizuirea acestui tratat, socotindu-l un simplu petec de hârtie.*) Congre-sele, expozițiile ce se organizează în Ungaria, întrunirile de tot felul, la cari sunt invitați regulat străini, toate au în programele lor, ca punct principal, discursuri de protestare contra păcii, numai cântece de ură contra românilor, a căror vină nu e alta decât că și au luat ce era al lor: *Ardealul*. Indrăz-

*) În Budapesta există un comitet de acțiune pentru organizarea propagandei în toate țările, în vederea revizuirii tratatului dela Trianon, comitet ce lucrează de acord cu cercurile *oficiale* ungurești.

neala însă și-a trecut marginile, atunci când trimișii Ungariei, veniți în Bucureștii noștri, cu prilejul congresului internațional de agricultură din 1929, au distribuit, în chiar țara care-i primise cu ospitalitate, hărți cu Ardealul deslipit de Ungaria și cu inscripția: „*Nu, nu, niciodată!*“ (Nem, nem, soha!) Inscripția aceasta este cuvântul de ordine dat fiecărui ungar, că el nu va uita și nu va ierta niciodată deslipirea Ardealului de țara lui.

În ziarele ce apar în limba maghiară, la noi în țară, se scriu de multeori lucruri ce nu vădese simțăminte de prietenie, ci, dimpotrivă, prin neadevărurile scrise, se urmărește micșorarea încrederii în statul român, a locuitorilor de naționalitate maghiară. Nu voiu cita nici unul din cazurile foarte numeroase de acest fel, pentru că nu țin să răspund unor lucruri pe cari înșiși autorii lor nu le cred adevărate și apoi lucrarea mea s'ar mări fără folos. Țin însă, să amintesc aici un adevăr ce trebuie să stea la baza înțelegerii dintre oameni, în cuprinsul unei societăți, ca și între popoarele învecinate: „respectă-mă, ca să te respect“. Prin respect

și încredere, toate neînțelegerile se pot înlătura, urile se vor potoli. Va avea, însă, ascultare un asemenea îndemn?

Cine citește ziarele maghiare, ce vin, cam în toată viața, din Ungaria, poate vedea îndeștul, ce cuvinte de ocară au acestea la adresa noastră, ca neam și ca stat. Din nimic fac prilej de defăimare. Orice întâmplare cât de mică, dela noi și până și crimele, furturile săvârșite de anumiți *Vereși*, *Micloși* sau *Ianoși*, sunt descrise în acele ziare cu litere groase și cu explicațiuni cât mai jienitoare la adresa neamului nostru. Ungurii nu-și văd bârna din ochii lor și caută paiul în ochiul nostru. Ei nu-și văd crimele, abuzurile, furturile ce se întâmplă cu duiumul în țara lor cea mică, căci ura lor veche, față de „Valahii“ ce i-au hrănit veacuri peste veacuri, le orbește cu totul orice simț al realității. Această ură le înnăbușă orice gând de recunoaștere a acelei dreptăți dumnezeiești, pe care a adus-o pacea după 1918. Se svonise mai acum câțva timp, în presa străină, că în Ceho-Slovacia ar fi fost prinși niște țigani „mâncători de oameni“. Imdată ziarele

maghiare au dat sfoară în țară, adică în toată lumea, că aceștia sunt români, din Moldova, socotind că prin aceste mărturisiri neadevărate vor sdruncina legea firii, ce ne-a repus în dreptul nostru istoric și că vor întoarce dela noi ochii lumii, îndreptându-i spre revizuirea tratatului de pace, înfăptuit la Trianon. Am fi, adică, noi, românii, un popor de țigani și de „mâncători de oameni“. Toemai noi cari, așezați de mil de ani aici, în pământul Daciei lui Traian, am lucrat ca popor statornic, cu sudoare, câmpiile noastre, am căutat adăpost în munții și pădurile noastre și nu ne-am părăsit niciodată casa în care ne-a pus Cel de Sus.

Intr'un cuvânt: Ungaria ne urăște și această ură o samănă și în sufletul copiilor din școale, începând chiar cu grădinile de copil. Toate aceste lucruri nu trebuie uitate de nimeni dintre frații români, ei neconțin să fim veghetori. Să fim atenți în orice moment, ca să nu fim surprinși cumva și de vre-un atac neașteptat. *Paza bună trece totdeauna primejdia rea.*

Cum trăese alții în țara noastră ?

Și când se petrec cele descrise mai sus ? Se petrec tocmai când noi, românii, mulțumiți de dreapta sentință, dată de Cel de Sus, nu mai avem altă dorință decât să fim lăsați în pace, ca să ne vedem de treburile noastre. Se petrec când, prin toate legiuitrile noastre, după războiu, n'am ținut seamă de trecutul amar, dus sub stăpânirile străine și n'am făcut nici o deosebire între cetățeni, după neam sau confesiune, ca să măsurăm cu rău azi, tot răul făcut nouă, ieri. Se petrec când ungurii, sașii, rușii, evreii și toate celelalte minorități au mai multe și mai bune școli decât au avut înainte de 1918.*)

Când bisericilor lor li se dau de către Statul român, mai multe ajutoare decât au,

*) După războiu, spun d-nii Hankiss și Juhasz (maghiari), în cartea „Panoramas des littératures contemporaines“, apărută în Paris, funcționează în Ardeal: 1139 șc. prim. cu limba de predare maghiară, 230 șc. prim. de stat cu secții maghiare, 54 gimnazii și licee maghiare, 147 tipografii ungurești (numai 66 românești și 25 germane). Cele mai frumoase cărți artistice ungurești ne vin (în Ungaria) din Ardeal.“ Citat din „Universul“.

în proporție cu ele, bisericile noastre. Când pentru școalele românești din Ardeal, atât de *oropsite și prigonite ieri, sub regimul maghiar*, nu se ajung bani, dar pentru cele minoritare se pot găsi în bugetul statului milioane, ca dovadă a unei neîntrecute mărimii, cum nu se găsește la alte popoare. Se petrec și după ce statul nostru, călăuzit de o bunătate ce nu-și mai află pereche în lume și de un sentiment de iertare, negăsit în istoria vre-unui popor, din toate timpurile, a hotărât prin lege specială, la 1929, punerea în drepturi de pensie a foștilor funcționari minoritari. Punerea în pensie a acelor care, la 1919, au refuzat să facă serviciul statului român și n'au voit să depună jurământul de credință Regelui și legilor țării. Și-a luat, adică, țara noastră pâinea din gura fiilor, precum spune *Evangelia*. Va fi găsit un asemenea act răsunetului necesar în inima celor în drept, ca măcar acum să creadă în legile țării, să iubească patria adoptivă și pe Regele acesteia? Iar Ungaria se va fi pătruns de măreția actului, ca să-i lase și ea, în pace, să nu-i mai prigonească pe acei români, destul de mulți, rămași în granițele ei?

Se petrec cele descrise în capitolul de mai sus, azi, când oamenii de afaceri, maghiari, ca să vorbim numai de această nație, străbat țara în lung și lat, întemeind magazine, fabrici, exploatațiuni, nesupărați de nimeni și neîmpiedecați de nici o considerație de rasă sau de altă natură. Se mai petrec când teatrele, cu artiști unguri, din cuprinsul țării noastre și chiar de peste hotare, dau reprezentații în voie, în orice localitate, jucând piese ungurești, cercetate și gustate de toată ungurimea și, durere, de foarte mulți români, în timp ce teatrele românești, bune, adevărat bune, sunt ocolite sau luate în batjocură. Se întâmplă azi, când la cinematografe rulează filme ungurești, cu text unguresc, ațăătoare de dorințe și de idealuri iredentiste. Când firmele magazinelor, numirile de străzi în orașe, sunt scrise și în limba maghiară. Când, pe orice drum ai merge, pe jos, cu trenul, cu automobilul, în Ardeal mai ales, auzi vorbindu-se foarte mult ungurește și rămâi surprins de atitudinea (ținuta) liberă, chiar trușășă, *a celor ce nu au a se plânge că vre-un român le-ar fi zis măcar un „dă-te mai încolo“, chiar dacă ar*

fi trebuit, poate. Vreți să mai pomenesc de funcționarii diferitelor instituții și mai ales de cei dela calea ferată? Slujbași mari, slujbași mici, toți, în gări, în ateliere, în trenuri, o dau, fără nici o sfială, pe limba lor de origină, atrăgând, din nefericire și pe acei români cari, uitându-și de demnitate, de neamul lor, de suferințele părinților, de ocările și batjocurile suferite la tot pasul înainte de 1918, alunecă prea ușor în apele acestei limbi străine. „Amintirea suferințelor tale păstrează-o bine: e comoara cea mai scump plătită”, a spus marele istoric N. Iorga.

Indurerată ne este inima la auzirea și vederea atâtor lucruri. Indurerată la gândul că, în procesul de tăgăduirea dreptului nostru de existență, deschis nouă de vecinii neprieteni, am putea să ieșim învinși, dacă ni-am pierde firea. Dacă, speriați de sgomotul ce-l fac ei în jurul lor, *cu jertfe de bani și chiar de onoare*, nu vom ști să dăm răspunsul care trebuie. Dacă, în acelaș timp, nu vom deștepta în sufletul copiilor noștri, al generației de mâine, singurul sentiment ce învrednicește pe om și un popor: *Sen-timentul demnității.*

Ce au făcut românii pentru civilizația omenirii?

Cu ce au contribuit la progresul ei?

Să ne oprim puțin, pentru ca, reculegându-ne din desnădejdea și grija ce ni-au putut cuprinde și chiar copleși în urma celor spuse până acuma, să răsfoim pe îndelete istoria cea atât de bogată în suferințe, a neamului. Istoria, scriind cu nepărtinire și cele bune și cele rele, prin pene de scriitori români și străini, ne poate spune totul fără înconjur. *Vom vedea, că, întru apărarea demnității noastre, ne stau la îndemână fel de fel de arme culturale și economice, cu cari să putem face dovada că suntem vrednici de unitatea și întregirea neamului. Vom mai vedea că fi-vom în stare să ne apărăm, în viitor, bunurile pentru cari au suferit și „moșii și părinții“, dela zămislirea neamului și până în anii 1916—1918, când sute de mii de suflete românești au făcut din jertfa vieții lor piatra unghiulară a clădirii ce este patria de azi. Vom dovedi că nu poate să moară un neam ca al nostru, fără de care altele,*

cele vecine, cât și cele din apusul mai depărtat al Europei, ar fi putut suferi mult sau chiar ar fi pierit.

a) Contribuția prin virtuți militare.

Puși în poarta de răsărit a Europei, am avut de oprit necontentit, veacuri de-arândul, valurile neamurilor barbare, spărgându-le vijelioasa și turbata lor prăvălire dinspre răsărit sau miazăzi. Am dat istoriei omenirii principii, apărători ai creștinătății, ca: *Mircea*, biruitorul Semilunii la Rovine; *Ștefan*, cel numit de însuși Papa dela Roma: „atlet al lui Christos“; ca *Mihaiu Viteazul*, înviorătorul neamurilor creștine din Orient, subjugate turcilor. Am dat pe atâția alții de cari vorbesc arhivele Vieni, Budapestei, Romei, Veneției și ale altor orașe europene. Iar acum, în urmă, în 1916—1919, puși de împrejurări să înlăturăm prin cele mai mari jertfe, primejdia ce amenința pe aliații francezi și englezi de pe frontul de vest și, mai ales, dela Verdun, am contribuit la zdrobirea balaurului cu patru capete, al puterilor centrale (Germania, Austro-Ungaria, Turcia, Bul-

garia). Am fost la *Cerna, la Jiu, Olt, Neajlov, în Dobrogea, trupele de sacrificiu pentru salvarea dreptei cauze a libertății neamurilor. Am dat tot ce am avut pentru pregătirea zilelor de glorie și de pace ale omenirii, pecetluite prin tratatele încheiate după 1918. Iar în 1919, prin potolirea revoluției din Ungaria și ocuparea Budapestei, am stins cuibul bolșevismului ce amenința de acolo, Europa întreagă. Am dat istoriei, noi, românii din Ardeal, în secolul al 15-lea, pe viteazul lăncu *Corvin* dela Hunedoara, spaima turcilor și pe Craiul cel mai mare al Ungariei, pe *Mateiaș*, dacă e să pomenim numai de figurile mari, nu și de acele milioane de suflete românești, fără nume, de nobili și de țărani, jertfite pentru apărarea bunurilor altora și pentru mărirea și înfrumusețarea *Vienii, Budapestei și atâtor orașe din fosta monarhie austro-ungară.**

Istoria Europei, apoi, nu poate tăgădui că mântuirea *Vienei*, la 1683 și prin ea, a civilizației europene, se datorește în foarte mare măsură, Domnului muntean, *Șerban Cantacuzino*. Acest Domn, însoțind în chip

silit, armata turcească, la împresurarea creștinescului oraș, i-a ținut pe austriaci într'una în cunoștință, despre planurile de luptă ale turcilor, pentru ca aceia, austriacii, să ia la timp măsurile cele mai potrivite pentru apărare, până la sosirea regelui polon, Sobieski. Am fost, adică, noi, românii, mereu creștini, prin fapte, deși interesele de apărare proprie ni-ar fi dictat uneori, să fim alifel. Să fim mai buni prietini cu turcii, cu aceia a căror cinste, față de vicleșugul și dușmănia vecinilor dela apus și răsărit, ni-ar fi fost poate mai foloșitoare, îndeosebi că vechi tratate de pace cu ei, ne garantau păstrarea autonomiei. O probă că dreapta noastră credință și iubire de biserică lui Christos, dovedită în toată politica noastră de neam, nu ni-a fost nouă atâta de folos, cât i-a fost Europei, este că la cea dintâiu ocazie prielnică, turcii s'au supărat amarnic pe noi, pentru sprijinirea creștinilor și s'au răsbunat. Călcând în picioare vechile tratate, ei ne-au luat dreptul de a mai avea domni pământeni și ni-au dat domnitori străini, pe Fanarioți. Și de pe urma acestora, tot țările române au suferit și tot în folosul austriacilor, ungarilor și rușilor.

Doar aceste neamuri ni-au răpit atunci Bucovina și Basarabia.

In urma celor spuse nu știu cine ar mai putea tăgădui marele folos adus de noi, românii, pe calea armelor, Apusului european. Și astfel, acest Apus a avut vreme și liniște destulă, ca să-și chivernisească traiul, să-și lucreze câmpiile, să-și clădească palate, orașe, să-și vadă de cultura sufletească.

a) Contribuția culturală.

Dar neamul nostru, nu numai pe câmpul de războiu, ci și în ce privește cultura omenirii, a adus o bogată contribuție. În veacul al 18-lea, pe la început, *Dimitrie Cantemir* a fost unul din cei mai luminați oameni ai Europei, scriind cărți în diferite limbi și ajungând a fi ales membru al Academiei din Berlin. Tot pe atunci, un boier român, *Nicolae Miclescu*, știind bine limbile orientale și fiind și un foarte priceput diplomat, a străbătut țări și mări, trimis de către împăratul Rusiei, în imperiul abia cunoscut pe atunci, al Chinei, ca să încheie cu acea țară un tratat de pace. Cel mai de seamă mitropolit al Rusiei, în

secolul al 17-lea, *Petru Movilă*, întemeietorul și organizatorul bisericii rusești, român a fost. Tot român a fost și cel mai de seamă ierarh (arhiepiscop) al Ungariei: *Nicolae Olahul*, cu care se mândrește vecinii, în cele bisericești, cum se mândrește cu *Deak*, român și el, fiind socotit de unguri ca cel mai înțelept bărbat politic al lor.

Dar să ne apropiem de vremurile de azi și să cercetăm ce au dat pentru cultura generală a omenirii românii din tânărul stat, întemeiat numai la 1859, adică de abia 70 ani. Vom vedea că geniul neamului nostru și-a arătat puterea lui de creațiune și atunci când grelele împrejurări politice din afară, produse de dușmănia vecinilor, ne dădeau atâta de lucru, pentru apărarea libertății abia câștigate. Un stat mic, cum a fost vechiul regat, alcătuit din două mici principate, Muntenia și Moldova, luptând dârz pentru independență și pentru o realizare a unui măreaț vis de unire, încă a avut timp să-și aducă prinosul său la altarul de cultură și de civilizație europeană.

El a adus atunci când poetul *Aleksandri*, luând parte la concursul din Franța, a câ-

știgat premiul I, prin cea mai aleasă poezie: „Cântecul gîntei latine“. L-a adus cînd a dat literaturii pe poetul filozof *Eminescu*, al cărui geniu a ajuns culmi înalte de gîndire, reprezentînd astfel, prin gloria lui, gloria țării noastre, așa precum Schiller și Goethe au făcut pentru Germania.

Cînd poeți, literați, ca un *Coșbuc*, *St. Iosif*, *Goga*, ridicîndu-se în vremuri grele, din mijlocul poporului asuprit din Ardeal, au dat la iveală simțirile nobile ale acestui popor, dorurile lui către libertate și au înfrățit prin cântările lor de suferință, pe toți fiii neamului, pe cei de dincolo cu cei de dincoace de Carpați.

Și-a mai dat prinosul neamul nostru, atunci cînd și-a înscris în paginile filozofiei pe cei doi mari gînditori: *Vasile Conta* și *N. Vaschide*, iar în paginile istoriei, pe un *Hajdău*, *Al. Xenopol*, *Vasile Pârvan*, *Nicolae Iorga* și pe atîția alții.

Și-a adus prinosul încă și prin inginerul *Saligny*, constructorul uriașului pod „Regele Carol“ dela Cernavodă; prin *Aurel Vlaicu*, fiu de țăran din Bințiștii ardelenesti,

al cărui spirit de invenție în arta sburaturii a ulmit lumea și prin atâția alții pe cari nu-i pomenim aici, dar cari au dovedit lumii, că nici *tehnica*, stăpânitoare de ape, de aer, de văi, munți, nu este străină firii românului.

În ce privește știința medicală, neamul nostru și-a arătat vrednicia prin numele acelor medici învățați: *Victor Babeș*, *Toma Ionescu*, *Gheorghe Marinescu*, *Ion Cantacuzino* și atâția alții, bine cunoscuți peste granițe, până în America și cari pot sta cu cinste, alături de învățații străini, trecuți în cartea științelor omenirii. Știința chimiei cunoaște bine numele doctorului *C. Istrate*, pomenit în cărțile altor neamuri, în cari cărți, de altfel, s'au mai înscris și se înscriu și alte nume românești.

Și-a mai adus neamul românesc prinosul său, Europei, atunci când și în ce privește știința și arta politicii înalte, a dat pe un *Mihail Cogălniceanu* și pe cei doi *Brătieni*, *Ioan*, *tatăl* și *Ionel*, *fiul*, atât de cunoscuți în lumea mării diplomații a celor două secole: al 19-lea și al 20-lea. Când a dat în vremea revoluției dela 1848, pe un Mitropolit ca Șa-

gună, pe un mare viteaz, cavalier prin fire, ca *Avram Iancu*, și pe un cuvântător politic ca *Simion Bărnuț*, însuflețitorul de pe „Câmpia Libertății” din Blaj. Cărțile diplomatice ale tuturor țărilor pomenesc cu admirație de priceperea cu care acești bărbați politici, întemeind acest stat al nostru, au fixat neamului românesc un rol important în concertul european. Europa și-a înscris în paginile acestor cărți diplomatice și pe acel bărbat luptător și mare orator politic: *Tache Ionescu*, precum și pe acela care face, prin istețimea minții sale, prin cuvântul măestrit, prin genul său politic, faima țării care l-a născut: diplomatul *Nicolae Titulescu*, trimis să reprezinte țara în străinătate și în sfatul Ligii Națiunilor.

Pe tărâmul artei, neamul românesc a dat lumii pe marele violonist și compozitor, *Gh. Enescu*, purtătorul peste toată Europa și America, al darului de care este înzestrat din belșug românul: darul de a cânta. A dat în pictură pe *Nicolae Grigorescu*, ale cărui pânze stârnesc admirația privitorilor, așa cum numai operele pictorilor de seamă străini o pot face.

Artiști de teatru, apoi, cu însușiri deosebit de alese, am dat și dăm mereu scenelor europene, făcându se astfel, tot mai vrednică de atenție și de respect, țara care i-a produs.

Noi, românii, am dat din cultura noastră străveche, moștenită dela strămoși, apărată cu jertfe neîntrecute, tuturor popoarelor din jurul nostru, mari și mici. Comoara sufletească, temeliala vieții culturale, cu care se mândresc acestea astăzi, au fost simțitor înrâurite de geniul poporului român. Se poate spune chiar, după probele ce ies tot mai mult la iveală, că însăși literatura populară a vecinilor, a împrumutat multe din motivele creațiilor poetice ale poporului nostru, în atingerea cărui trăsesc ei de mai bine de o mie de ani.*)

S'au încălzit, adică, vecinii noștri, din căldura vetrei noastre vechi și și-au însușit multă hrană sufletească, odată cu însușirea orânduirilor politice și a rosturilor econo-

*) „Influențe românești în poezia și folklorul ungurese“, de dl I. U. Soricu, Sibiu.

mice, pe cari le-au găsit în plină desvoltare aici, în viața românilor, ca pe o moștenire dreaptă dela romani și daci.

Ce trebuie să facem pentru viitor ?

Acum, după ce am văzut cum neamul nostru românesc a dat, în scurt timp de viață politică mai orânduită, așa probe de gândire, de putere sufletească, de acțiune, mai putem să ne îndoim de ce ar putea da el mâine, pentru binele omenirii? *Mai putem să ne temem de bârfelile ce ni le aruncă străinii, cei din afara granițelor, precum și unii din chiar țara noastră? Mai trebuie să ne îndoim de dreptul nostru la viață?*

Toate probele ce le-am adus și din trecutul depărtat și mai apropiat, ca și din prezent, pentru dovedirea pūterii de viață, a noastră, ne îndeamnă, să nu ne pierdem câtuș de puțin încrederea în viitorul de aur al țării, după cum spune și poetul în versurile :

„Viitor de aur, țara noastră are

„Și prevăd prin secolii a ei înălțare“.

Pentru a aduce, însă, cât mai repede la îndeplinire cele profețite de poet și gândite de fiecare din noi, va trebui să ne punem la inimă toate acele îndatoriri pe cari și înaintașii noștri le-au îndeplinit, atunci, când au adus sacrificiul lor pentru întregirea neamului și pentru clădirea patriei noastre de azi.

Să ne gândim că „realitatea devine tot mai aspră. Că încercuirile se strâng în jurul fiecărei țări și cu atât mai amenințătoare în jurul nostru. Că, în izolarea în care putem rămânea, scăparea este numai în noi. Se cere un front unic de gândire și acțiune, ca și pe un vas ce se bate între valuri furioase. Amenințările, ce se aud din timp în timp, cer bărbăție și chibzuință, în actele zilnice chiar, ale fiecăruia dintre noi.“ *)

De aceea, fără să urim pe cei de alt neam, fără să-i disprețuim, fără să le vrem răul, să luăm aminte:

1. Să ne iubim noi în de noi, mai mult decât îi iubim pe cei de alt neam. Să ne

*) „Răsfoind atlasul“ — articol de Dr. profesor I. Simionescu, în „Universul“ din 13—11. 1931.

sărim într'ajutor unii altora, ținând seama de sfânta vorbă că, *orice ar putea fi între noi, despărțitor, „sângele apă nu se face“*. Să ne amintim neconștient de pilda celui Moise din Biblie, care, deși crescut la curtea împărătească egipteană și în școală egipteană, el tot evreu a rămas și, când a văzut lup-tându-se un egiptean cu un frate al său de sânge, pe acesta, de un neam cu el, l-a ajutat și l-a scăpat.

2. Să ne iubim biserica și credința noastră, de care se leagă atâtea obiceiuri și datine strămoșești, curate. Să nu uităm că, în trecutul nostru, nu am avut lupte confessionale adânci, ca alte neamuri, ba, dimpotrivă, când vremurile grele, aduse de dușmanii neamului, ne primejduiau ființa noastră ca neam, în jurul bisericii se adunau părinții noștri, ca să se hotărască la luptă sau să se mângâie în suferință. În cântul aceluiași imnuri și tropare își înălțau rugi către Cel de Sus și într'un același chip săvârșeau sfânta Liturgie. Creștinismul într'un chip și l-au însușit și într'același chip l-au mărturisit, în toate vremurile.

3. Să ne păstrăm portul și acel simț de gospodărie casnică românească, înlăturând din țesături, din îmbrăcăminte, din toată înfățișarea casei, aceea ce ne-ar aminti de străini, de necontenitele lor încercări de a ne umili, de a ne înjosi. Vrednică de toată lauda este munca tuturor aceluia, cari au înființat și înființează ateliere de țesături românești, făcând să se răspândească peste tot locul, gustul de aceste frumoase produse ale mânilor îndemânatice ale femeii române. Să sprijinim orice încercare de acest fel! Să muncim! Să fim păstrători!

4. Să ne iubim în chipul cel mai cald limba noastră românească, pe care s'o vorbim cu mândrie oricând, între noi, românii și cu atât mai vârtos între străinii, cari, *trăind în țara noastră, au ei nevoie de noi, nu noi de ei.* Să gustăm frumusețile graiului nostru, din lectura ziarelor bune și a cărților ce îmbogățesc bibliotecile și vitrinele (galantarele) librăriilor românești. Să lăsăm la o parte *gazetele, revistele și orice tipăritură aducătoare de venin, de jienire a sentimentului nostru românesc.* Să nu încurajăm, în chiar țara noastră, prin cumpărarea ace-

stor tipărituri, lupta de ponegrire ce se duce de dușmanii noștri, contra noastră și mai ales când avem o bogată literatură proprie, din care să ne putem adăpa sufletul în orice chip am dori. Astfel făcând, galantarele librăriilor, chioșcurilor, în orașe și în gări, ar căpăta o altă înfățișare, nu ca azi, când ele ne năpădese ochiul, din vina noastră, cu tot felul de publicațiuni străine, înăuntrul cărora se găsește de multeori lucruri defăimătoare pentru noi. Dinovați vom fi față de noi înșine, dacă ne vom arăta nepăsători față de o asemenea încercare de otrăvire a sufletului poporului nostru și nu vom veghea ca această propagandă, nesănătoasă pentru ființa neamului, să înceteze odată.

5. În oficii, în tren și oriunde e o datorie să se vorbească în limba statului, dacă vre-un funcționar încearcă să grătască în altă limbă, să nu alunecăm pe povârnișul apucat de el cu dinadinsul, ci să rostim cu mândrie limba română, aducând la calea cea dreaptă pe cel care și calcă datoria slujbei lui. *Exercitarea dreptului de autoritate, al statului, nu poate fi socotit ca act de tiranie. Ea este numai un drept natural, po-*

văjuit de simțul de conservare al totalității din care faci parte.

6. Să alergăm, când este vorba de trebuințele noastre gospodărești, de lucruri de industrie și comerț, mai întâi la meseriașii și negustorii români, cari azi sunt așa de rari prin orașele înstrăinate, ca să le dăm chiag și să întărim astfel, prin ei, industria și negoșul românesc. „Cine ajută pe unul din aceștia, pe mine m'ajută“, ar zice, ca și Christos, scumpa noastră Patrie.

7. Dacă, însă, multele interese de traiu te fac să mergi și în magazinul unui concețățean de altă nație, *căci nimeni* nu poate împiedeca legăturile între oameni, fie ei de orice obârșie, apoi și atunci vorbește-ți fără sfială limba ta, îndeosebi că toți negustorii o știu și trebuie s'o știe, dacă vor să trăească pe urma profesiunii lor. Nu te socoti înjosit când un asemenea concețățean din Ardeal sau alt ținut îți spune că el știe limba ta română „dela fostele sale slugi“ cari nu erau teri decât dintre români. Dimpotrivă, întărește-ți încrederea în puterea de influențare a limbii noastre prin gândul, că dacă noi, *slugi fiind, i-am învățat pe ei limba, cu cât*

mai vartos nu-i vom învăța azi, când suntem stăpânii locurilor acestora!

8. Să dăm copiii la meserii și negoț, gândindu-ne că precum sunt bogați azi toți străinii, în propria noastră țară, de pe urma acestor două ramuri de muncă, așa vor trebui să fie ei, copiii români, cărora din fire nu le lipsește istețimea minții și nici libertatea de a îndrăzni, de a încerca. O asemenea îndrumare sănătoasă, alăturată râvnei de a lucra pământul din ce în ce mai bine, va da o stare de belșug poporului și-l va scăpa cu o oră mai repede din ghiarele crizei de azi.

9. Să iubim tot ce-i românesc! Să ne mândrim cu numele de român, pentru ca astfel copiii noștri, văzând dragostea noastră nețărmurită, față de tot ce am moștenit și câștigat, să păstreze și ei, cu toată vrednicia: *Conștiința de neam, de țară, limba și credința.*

10. *Deasupra noastră, alături de Dzeu, stă duhul Patriei noastre. În Dzeu să credem și pentru Patrie să lucrăm!*

Dorința pentru o pace statornică cu neamurile vecine.

Mijloace de înfăptuire.

Prin împlinirea celor spuse în capitolul de mai înainte, în cele 10 puncte, în *decalogul național*, ne vom învrednici de o bună gospodărire a Patriei noastre și vom dovedi că ne-am înțeles pe deplin cele mai sfinte interese ale acesteia, fără de care ea n'ar putea dăinui. Vom deveni tot mai tari sufletește și vom fi în stare să ne chivernisim așa cum trebuie bogățiile cu cari Dumnezeu ni-a înzestrat țara, rămânându-ne timp, după aceea, să ne gândim și la binele altora.

În poporul român n'a existat niciodată, chiar în vremurile cele mai grele ale istoriei sale, năzuințe pentru răpirea drepturilor altor popoare, dorințe de cuceriri de pământuri, cari n'au fost vre-odată ale lui. Dimpotrivă, el a fost de o bunătate de inimă nemăsurată, de care, de multeori, străinii și-au bătut joc. Nu aici, în cuprinsul granițelor noastre, au încercat grecii, la începutul veacului al 19-lea, mișcările pentru liberarea, de sub

turci, a țării lor, din Peninsula Balcanică? Nu aici, pe pământul nostru, s'au sălășluit revoluționarii bulgari, cari, sprijiniți neconținut de români, au luptat pentru creșterea Bulgariei de azi? Nu tot aici, în vremuri mai adânci, și-a găsit adăpost o însemnată parte a poporului armean, după grozavele prigoniri făcute de turci în Armenia asiatică? Nu greșese dacă afirm că nicăieri, ca în țara noastră, n'au trăit mai pașnic evreii, în timp ce alurea, în alte țări europene și în Apus și în Răsărit, ei au avut de îndurat prigoniri peste prigoniri. Iar când a fost vorba de întemeierea statului albanez, în Peninsula Balcanică, nu românii au fost cei dintâi cari s'au bucurat și au dat sprijinul lor, fără vre-un gând ascuns, fără vre-un interes?

Iată, deci, probe destule, de vechi, adânci și curate simțăminte de iubire față de alte neamuri, simțăminte nutrite de poporul român. Iată cum a știut acest popor al nostru, să judece și să-și dea seama despre celelalte neamuri, că, dacă acestea vorbesc o altă limbă decât a lui și au alte obiceiuri, *au în acelaș timp și dreptul să-și ducă o viață*

de sine stătătoare, în pământurile lor, după rosturile lor. Românul și-a dat totdeauna seama, că așa precum dorește el, să-și ducă viața în chip liber, nesupărat de nimeni, după firea pe care i-a dat-o Atotputernicul, tot așa are dreptul orice alt neam, fie mare, fie mic, să-și trăiască viața înăuntrul granițelor lui, așa cum îi place. Românul vrea și azi să fie cu adevărat neam creștin, cum a fost și altădată. Vrea să facă bune legături între el și celelalte popoare, legături sufletești, culturale și economice. El nu vede în drumurile de fier, soselele, apele fluviilor și mărilor, decât mijloace de a se strânge cât mai mult legăturile de prietenie dintre neamuri. El socotește aerul, acest înveliș al pământului, ca fiind cel mai liber drum, mai fără granițe, pentru ca avioanele, corăbiile văzduhului, să poarte dela un popor la altul gândul cel bun, dorințele de înfrățire generală. În poporul român, năzuința de o înfrățire a națiunilor găsește cel mai cald sprijinitor. De va fi secetă undeva, în altă țară, el va fi gata să trimită ajutorul său. De va fi nevoie de alinare de suferințe, aduse, undeva, de cutremure, de înnecuri,

de foc, de molime, el va fi între cele dintâi neamuri, cari va alerga să dea ajutor. Nu-i certăreț, nu-i gâlcevitor. Bucurie nespusă va avea el, când se vor împlini întocmai vorbele cântate, la nașterea Domnului Isus, de cătră îngeri: „Pe pământ pace și între oameni bună învoire!“, vorbe ce stau scrise și în cartea „Ligii Națiunilor“.

Cere însă, în schimb, un singur lucru: Cere ca tot în acest fel să gândească și să fie și celelalte neamuri! Ca toate să lucreze pentru acelaș scop, pentru înfrățire, fără gânduri ascunse, fără ură. Cere muncă pe calea culturii, luptă dreaptă pe calea economică, pentru ca, din belșugul fiecărui neam, să iasă belșugul tuturor.

Cere încă poporul nostru, ca și vecinii, mai ales unii vecini, să fie oameni de înțeles. Să nu ne mai bârfească. Să nu ne batjocorească. Să nu se uite cu ochi vicleni la bunurile noastre. Să nu se înarmeze contra noastră, nici pe față, nici pe ascuns. Să nu ne mai tăgăduiască dreptul de stăpânire asupra pământului pe care ni l-au lăsat nouă, din vremuri depărtate, ca moștenire scumpă, strămoșii noștri. Să nu mai strige la toate

răspântiile împotriva tratatului de pace dela Trianon, care ni-a statornieit granițele de azi. *Să fie, adică, și ei cumiși.* Să fie, căci, altecum, vor avea un neplăcut prilej să afle că acolo unde ne stă bunătatea cea atât de largă, dragostea de binele altuia, ne stă și hotărîrea de a cumiși repede, pe toți cei cari vor tulburare de pace, călcări de hotare, învrăjbire de oameni. Să știe aceia că avem gata pentru orice moment, suflete dârze, piepturi oțelite și brațe vânjoase, cu cari să înfruntăm valul lor dușman și încercarea de cotropire a pământului nostru de azi.

„In țara noastră românească,
 „Vrem înșine stăpâni să fim
 „Și stăpânirea țării noastre,
 „Cu nimenea n'o împărțim!“

Iubite cetitorule!

Oricât de grele să fie timpurile, țăranul român are sete de carte bună, întremătoare. Cartea îi este un doftor sufletesc, dacă ajunge țăranul în mâinile unui doftor bun. Noi credem că doftoria din „Biblioteca populară“ a noastră are să-ți prindă bine. Încearcă și ai să ne fii mulțumitor. Răspândește cartea bună mai departe, fiindcă ea te face să uiți năcazurile și să privești lucrurile cum trebuie.

Ultimele numere ale „Bibliotecii populare“ sunt următoarele:

No. 190. *Cultura pomilor*, după climă, poziția și solul grădinei, de prof. Ieronim Mardan.

No. 191. *Bucătăria gospodinei dela sate*, de d-na Ana Victor Lazăr. Ed. II. înmulțită.

No. 192. „Pentru temelul țării“. Sfaturi cetățenești de I. Agârbiceanu.

Nr. 193. „Biografii romane“, de A. W. Grube, trad. de Nicolae Petra-Petrescu. Ed. II. Broșura II. (Se poate ceti și singură).

No. 194. *Dela frații noștri din Muntenia*. Snoave, glume, ghicitori, culesse de N. I. Dumitrașcu și I. N. Popescu.

No. 195. *Îngrijirea mamei și copilului mic*, de Dr. Iosif Stoichiția.

No. 196. *Dascălul Ioniță*, povestire din viața dela sate, de Ioan Pop-Reteganul.

No. 197. *Să luăm aminte!* Sfaturi pentru zilele de astăzi. De Petre R. Petrescu.

Va apare: Nr. 198. „Calendarul Astrei“, pe anul 1933, redactat de Horia Petra-Petrescu, cu un bogat material economic-literar.

Cuvintele Maiestății Sale Regelui Carol al II-lea,

la vizitarea „Muzeului Astrei“, în Sibiu,
22 Iulie 1932.

„Din tot sufletul vă mulțumesc pentru frumoasele cuvinte cu cari m'ați primit în acest vestit lăcaș al culturii românești.

„Pentru Mine a fost o datorie de credință de a primi prezidenția de onoare a instituției, care în decursul atâtor decenii și-a împlinit menirea cu atâta însuflețire.

„Asociațiunea pentru cultura poporului român are tot sprijinul și toată bunăvoința Mea. Sunt ani de când urmăresc opera din trecut ca și aceea pe care o înfăptuiește în momentele de față această instituție, așezată pe temelii așa de rodnice și frumoase. Sunt sigur că ea va ști totdeauna să-și îndeplinească rostul și în primul rând pentru ridicarea poporului nostru, acolo, unde se cuvine“...